

Maranathakerk 23 juli 2023 Jesaja 40:12-18, 21-26 Matteus 9:35-38, 13:24-30, 51-52

Gemeente van Jezus Christus,

de zomer is een tijd voor bezinning. Een beetje rust, even stil staan.

Dat lukt niet altijd, een vakantie kan helpen, soms overkomt het je dan. Graag deel ik zo'n moment. Op de terugweg van onze vakantie bleek een camping nogal vol te staan. Wanneer u wel eens kijkt naar het tv-programma 'we zijn er bijna' weet u gelijk wat er aan de hand was.

Een nederlandse kampeergroepsreis was neergestreken. Op een afstandje krijg je daar dan wat van mee. Ook voor hen was het de laatste etape, de laatste avond, het zat er weer op.

Groepfoto's en een gezamenlijke afsluiting in een keurige kring van kampeerstoeltjes bij een van de caravans. Een van de mannen spreekt, ik hoor niet wat er gezegd wordt, net iets te ver, maar dan waait er toch één stukje uit een zin naar me toe, ik herken het, een psalmwoord.

Psalm 33: 'door het woord van de Heer is de hemel gemaakt, door de adem van zijn mond het leger der sterren'

Zo mooi die oude woorden, in de koelte van de avond, de rust waarmee ze werden gesproken.

'Schoonheid, zo oud en en zo nieuw' zei kerkvader Augustinus.

Ook de Jesajalezing vraagt ons naar de sterren te kijken, stil te worden, in besef van de grootsheid van wat is. De profeet houdt ons voor: van daaruit gezien, vanuit wie alles heeft gemaakt, zijn wij niet groot. Zelfs het machtigste rijk op aarde heeft niet meer gewicht dan het kaf dat in de zomer na het dorsen verwaait in de wind.

We kennen in de Christenheid deze weergave van verhoudingen als een middel om de mens zich klein te laten voelen, maar dat is niet waar de profeet naar toe gaat. Het gaat erom Gods grootheid te zien, in de juiste verhouding tot ons mensen, want dan gaan misschien je ogen open voor wat je denkt dat niet kan.

Laten we even stilstaan bij het geheel van het profetenboek Jesaja. Dat boek stamt uit verschillende tijden. Het eerste grote gedeelte van Jesaja kwam tot stand in de tijd dat de rampspoed, de val van Jeruzalem en de ballingschap, nog moest komen. Maar vanaf hoofdstuk 40 wordt het anders, de hoofdstukken 40-55 worden ook wel de tweede Jesaja genoemd, die stammen uit een latere tijd, die zijn geschreven tijdens de ballingschap, op het moment dat er verandering op til was. Grote militair-politieke verschuivingen tekenen zich af, en brengen het einde van de ballingschap in zicht. Dat is wat deze tweede Jesaja ziet en uitspreekt. Alles haalt hij uit de kast, opdat mensen zien wat er gaande is. Dingen kunnen veranderen, de dingen gaan veranderen. Maar een mens neemt niet gauw iets aan, zeker niet iets dat met verandering te maken heeft, en misschien wel juist niet, als er van hoop gesproken wordt. Mensen kunnen het vaak niet meer, te vaak teleurgesteld, te veel gezien.

Gekromde mensen, gewonde harten, gedachten zonder uitzicht. Jezus ziet de mensenmenigte en Hij schiet vol, om hen. Wij zien Jezus om zich heen kijken, gebaren, waar zijn de troosters,

de bemoedigers, de leraren. Direct na dit schriftgedeelte zal Jezus voor het eerst zijn 12 leerlingen uitzenden, op hun eerste grote stage voor het leraarschap.

Jezus zelf neemt het voortouw als leraar van mensen. Hij spreekt tot hen in gelijkenissen, we hebben dat vaak gehoord in de afgelopen zondagen, om mensen over de rand te laten kijken van de kring waarin onze gedachten ronddraaien. Kijk, hoor, er zijn dingen aan het gebeuren. De naam voor dat gebeuren is het komen van het Koninkrijk dat zijn oorsprong vindt in de hemel.

Gelijkenissen beginnen vaak met: 'het Koninkrijk der hemelen lijkt op', en dan horen we thema's als zaad en vrucht, oogst, vreugde, maar ook strengheid: er komt een tijd dat de balans wordt opgemaakt, tijd van afrekening.

Die strengheid heeft mensen beangstigd, en vervreemd.

Maar voor het verstaan van het evangelie helpt het wel ons er rekenschap van te geven dat in Jezus' tijd zo'n heftig toekomstbeeld, een radicale afrekening, heel gangbaar was. Dit soort voorstellingen leefden sterk in Jezus' tijd, en hebben ook bij Hem de beeldtaal gevoed waarin Hij spreekt. In die zin was de gelijkenis waarin tarwe en onkruid gescheiden zullen worden, en het onkruid zijn einde vindt, niet uniek. Het Koninkrijk der hemelen, we horen dat al bij de profeet Daniel, Joh de Doper spreekt ervan, kaf en koren, vuur, het was niet nieuw. Taal van de tijd.

Wat onze aandacht als mensen van nu dan toch kan vangen is de manier waarop het evangelie ons laat horen hoe Jezus deze beelden van tarwe en onkruid plaatst. Die oogst, is allereerst gesproken tot vermoeide mensen. Om hen roept Jezus om leraren. Om mensen die zich met Hem willen inzetten, opdat vermoeide mensen tot rust komen in de avond, zich verwonderen over de sterren, een vleug van hoop dat naar hen toewaait durven toelaten, hun hart een beetje zachter voor wat niet kan maar misschien toch gebeurt. In die bewogen roep om leraren zien we dan ook die strenge lijn oplichten, die van de kritiek, tot in de wortels, op het leraarschap van Israel zoals Jezus dat zag. Steeds duidelijker wordt het in de loop van de gelijkenissen dat Hij van hén spreekt, in radicale kritiek op de wijze waarop ze hun ambt uitvoeren. Onomwonden zal Jezus over hun bezigheden zeggen: elke plant die niet door mijn vader is geplant zal worden uitgetrokken. Onkruid dus. Je zou zeggen: dat wordt nooit meer wat. Afgeschreven de leraren van Israel, en Hem zal het zijn leven kosten.

Maar dan is er een verrassing, die kleine gelijkenis tot slot. Die gaat over een schriftgeleerde. Die is niet negatief, helemaal niet, het is de schriftgeleerde die in wie hij is en wat hij doet een plaatje van het Koninkrijk der hemelen is. Wat in zijn kast staat is oud, en kostbaar, een schatkist is, zijn voorraadkast. Zo oud, maar het raakt hem als nieuw. Deze leraar is allereerst zelf een leerling. Die zich laat ontroeren. En die ontroering deelt hij. De gelijkenis van de schriftgeleerde is een plaatje van Jezus zelf die in een andere passage zegt: komt tot Mij allen

die vermoeid en belast zijn en Ik zal jullie rust geven. Komt tot Mij en leer van Mij want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Hijzelf is zo'n leerling, Hijzelf is zo'n leraar. Doordeesemd door psalmen en profeten.

Leraar om wat Hem raakte. Van deze leraar is de mildheid in de gelijkenis van de tarwe en het onkruid. Wij mensen zijn niet zo groot, we doen ons best maar slapen ook, er gebeuren dingen waar we geen grip op hebben, en er is zoveel dat we niet begrijpen. Er is ook zoveel dat ons de moed ons doet verliezen. Deze leraar spreekt van tarwe die toch zal opgroeien, tarwe die zich niet klein laat krijgen, die kans ziet om te wortelen doorwoekerd door onkruidwortels, tarwe die kans ziet vrucht te dragen, en zich niet laat verstikken door wat zich er tussen in wrikt.

Opvallend hoe zeer de tarwe gedragen blijft door het geduld van de heer van de akker. Degene die het onkruid gezaaid heeft kijkt naar z'n zaaisel niet meer om, het heeft geen voorspraak geen ruggesteun. Zo sterk staat dat onkruid uiteindelijk niet.

Deze leraar spreekt van geduld. Tegenover het dringen, het dreigen van de tijd, staat het geduld. 'zo laat heb ik u liefgekregen' zei kerkvader Augustinus, en al die tijd was er geduld, aandacht van de overzijde, voor hem.

Zoveel tijd, geduld. Aan de ene kant stelt dat gerust, maar aan de andere kant helemaal niet.

We zijn niet gerust, we maken ons grote zorgen over de wereld. Klimaat, de aarde, de onderlinge menselijke verhoudingen. Kan het nog, zijn we te laat. We weten het niet.

We begonnen met een psalm in de avond, een profeet die van verandering spreekt. Jezus, die mensen ziet en leraren zoekt. Leraren, die allereerst, net als Hijzelf leerling zijn. Laten we dit meenemen vandaag. Geraakt worden, ontroerd, bewogen. Het doet er toe. Een moment dat iets ons raakt, het doet ertoe, het maakt ons tot leerling, het maakt dat we opkijken, en al is het maar heel even, verandering durven zien, al kunnen we het niet geloven. Hoe klein de aanraking ook is, omklemd door onze bezorgdheid, niet meer wordt van ons gevraagd dan stilstaan, en toelaten, wat het met ons doet. Graag wil ik daarom tot slot stil staan bij een moment dat velen van ons geraakt heeft: 1 juli 2023. Het uitspreken door de koning van excuses voor het slavernijverleden

Een gebeurtenis die lang is uitgebleven, misschien te lang. Een verslaggever vroeg mensen in Suriname naar hun reacties. Een oudere dame werd ons tot leraar. Dit is wat ze zei:

eindelijk

eindelijk is het dan toch gebeurd

het is niet te laat

Amen

Maranathakerk Den Haag, Erika van Gernerden